

Grunden til, at vi fremsætter forslaget, er jo selvfølgelig at få afprøvet holdningerne i Folketinget, så man ude i de brede kredse af den danske befolkning, hvor der bestemt ikke er opbakning til, at Statens Kunstfond eksisterer, kan stifte bekendtskab med, hvilke politikere og hvilke partier i Folketinget der er ophavsmænd og -damer til, at Kunstfonden fortsat eksisterer.

Så var der det andet tema, nemlig spørgsmålet om, hvorvidt Statens Kunstfond er udtryk for en statslig styring af kunsten. Uanset hvor meget glanspapir der bliver brugt fra ordførerne til at pakke det ind i, er kendsgerningen den, at alle midlerne i Statens Kunstfond kommer som resultat af en bevilling på finansloven. Det vil altså sige, at det er en del af det statslige bevilningssystem, der sørger for, at der er midler i Statens Kunstfond: Ingen penge fra staten – ingen Statens Kunstfond.

Det vil altså sige, at Statens Kunstfond hele tiden vil være underlagt det politiske pres, at hvis deres aktiviteter udvikler sig i en sådan retning, at et flertal her i Folketinget finder, at deres aktiviteter skal ændres, så ved man, at man har det magtmiddel, at man kan trække det økonomiske tæppe væk under fonden, så kan man ved den årlige finanslovtildeling nøjes med at bevilge Kunstfonden en krone eller ti kroner, og så er dens aktiviteter ophørt.

Det er altså Folketinget, der i allerhøjeste grad har fat i den lange ende, hvad angår Statens Kunstfonds virke, også når det gælder spørgsmålet om de projekter, der bliver givet støtte til.

Argumentet om, at det er jo et udvalg, der er nedsat af folk, der er særlig sagkyndige osv., og at der ikke sker nogen statslig indblanding, passer ganske enkelt ikke. Gang på gang er det jo sådan, at hvis Statens Kunstfond yder støtte til projekter, som taler bjerget imod, som taler meningsdannerne imod, bliver de hængt ud i kronikker, hængt ud i ledende artikler i Politiken og andre steder, hvor kultureliten udtrykker deres synspunkter.

Derfor ved man godt i Statens Kunstfond – der er det helt klart præventive i den måde, det her fungerer på – at opfører man sig ikke ordentligt, stopper aktiviteterne. Dette indirekte pres er akkurat lige så styrende for et kunstliv, som hvis man havde en ayatollah, en diktator, en konge eller en formand for et politibureau, der sidder med tommelfingeren opad eller nedad og afgør, hvad der er godt, og hvad der skal støttes, og hvad der ikke er godt, og hvad der ikke må udtrykkes.

Så er det også vores opfattelse, at mange af de projekter, som Statens Kunstfond giver sig i kast med, faktisk ikke har den folkelige opbakning, som der burde være. Jeg er selv århusianer og kan i øjeblikket være vidne til den sag, som også er nævnt i bemærkningerne, nemlig at man blandt borgerne i Århus frabeder sig, at det er det projekt, som Statens Kunstfond vil yde støtte til, som skal opstilles på en ny og stor smuk plads foran vores domkirke.

Men det kan selvfølgelig være, at det kommer til at forløbe på samme måde som det projekt, der også er nævnt i bemærkningerne, nemlig projektet nede syd for grænsen, i Flensborg, hvor der blev ofret penge, men hvor man på grund af lokale protester m.v. var nødsaget til at stoppe.

Jeg håber ikke, at man på samme måde vil spille alle de penge i Århus, og at man, når århusianerne så på forskellig vis ikke ønsker at bakke op om projektet, må pille det ned igen. Man burde i langt højere grad sige: Jamen når de skatteborgere, herunder århusianere, der altså er tvunget til at betale til Statens Kunstfond, har en mening om, hvad de gerne vil have stillet op, så burde man da ærlig talt lytte til dem, der betaler.

Det gør man ikke. Man ophøjer sig til at sidde på en piedestal og være bedrevende og tale ned til befolkningen fuldstændig som i »Kejsrens nye klæder«. Hvis folk ikke kan forstå, at det projekt, der er blevet valgt til Domkirkepladsen i Århus, er smukt, ja, så er det folk, der ikke har forstand på kunst, for når nu eliten har udnævnt det her til at være sublimt og godt og fantastisk, så må almuens da kunne forstå, at så har eliten talt.

Det er den holdning, der er den fremherskende i Statens Kunstfond. Det er en elitær holdning til den almindelige borger, og man taler ned til folk, når de en gang imellem pipper – dem, der vel at mærke betaler for hele gildet.

Så har jeg ganske rigtigt spurgt ministeren om produktiviteten hos nogle af de kunstnere, der opnår støtte, for ét af argumenterne fra et flertal her i Folketinget er jo, at hvis vi ikke giver disse midler, ville der ingen kunst være; så ville der ikke komme nogen produkter frem, for så er der jo ingen, der har råd til at frembringe dem.

Det må da være ganske fornuftigt, at man, når man bevilger de mange millioner, en gang imellem også stopper op og siger: Jamen når vi har bevilget de mange penge, opfyldes så det, der er vores krav, nemlig at der kommer noget kunst